

د ماليې په ارزونه کې دورکړې وړ ماليې د مبلغ په اړه بحث

منل خدمت | ډاډ
اطاعت پذيری | خدمت | اطمینان
Compliance | Service | Making Sure

د هر هغه شخص لپاره چې دخپل ذمت د ماليې ارزونې (ټاکنې) څخه ناخوښ وي، د مالياتي شخړو درسمې حل پروسه د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو باندې د مالياتو په قانون کې معرفي شوې ده (۸۹ ماده). دا پروسه درې مرحلې لري. لومړۍ مرحله، ماليه ورکوونکي کولای شي چې د مالياتو د ارزونې (ټاکنې) د تعديل لپاره درخواست وکړي. دويمه مرحله، د تعديل د غوښتنليک (درخواستي) د پايلو څخه د نه رضائيت په صورت کې نوموړې شخص کولای شي د ماليې د ارزونې په مقابل کې خپل اعتراض ليک وړاندې کړي. او په پای کې دريمه مرحله دا ده چې هغه شخص چې له اعتراض ليک څخه له لاس ته راغلو پايلو څخه هم خوښ نه وي، نوموړې کولای شي اړوندې محکمې ته خپله دعوا وړاندې کړي.

ددې لارښود موخه ماليه ورکوونکي ته د هغو موضوعاتو په اړه معلومات برابرول دي چې کيدای شي د مالياتي شخړو د حل درسمې پروسې، د ماليې د ارزونې د تعديل او يا د اعتراض د پروسې لامل وگرځي، او همدارنگه د هغو طرز العملونو او وخت بيانوونکي ده چې له مخې ئې دعوايدو لوی رياست په قانوني اقداماتو لاس پورې کوي.

د تعديل په غوښتنليک، اعتراض او يا د دعوا په غوښتنليک کې کوم موضوعات شامليدای شي؟

که چيرې يوشخص مالياتي اظهارليک وړاندې کړی وي يا د ماليې د ارزونې يادداشت يې لاس ته راوړې وي او پدې باور ولري چې اظهارليک سم ندی او يا ماليه سمه نه ده ارزول شوې، نوموړې شخص کولای شي د اظهارليک او د ماليې د ارزونې د يادداشت د تعديل غوښتنه وکړي.

د مالياتي اظهارليک يا د ماليې د ارزونې د يادداشت په اړه غوښتنليک او يا اعتراض ليک هغه وخت وړاندې کيدای شي که چيرې:

الف - يوشخص پر عايداتو باندې د مالياتو اظهارليک او يا د انتفاعي معاملو ماليې فورمه وړاندې کړې وي او بيا پوه شي چې په هغې کې غلطی شوې ده.

ب -- یوشخص پر عایداتو باندې د مالیاتو اظهار لیک او یا د انتفاعي معاملو مالیې فورمه وړاندې کړې وي خو د مالیې وزارت، د عوایدو لوی ریاست د ورکړې وړ مالیه تصحیح کړې وي او یا ئې مالیاتي جریمې وضع کړې وي او همدارنگه د ارزونې یاد د اښت بی صادر کړی وي.

ج - دیوشخص لخوا هیڅ ډول مالیاتي اظهار لیک نه وي وړاندې کړل شوی او د مالیې د وزارت د عوایدو لوی ریاست یوه مالیاتي ارزونه چې پر عایداتو باندې مالیه، د انتفاعي معاملو مالیه او یا جریمې بی وضع کوي، صادره کړې وي.

د - یو شخص ثابت مالیات د وروستیو مالیاتو په توگه چې پر عایداتو باندې د کلني مالیاتو پرځای تطبیقېږي، تادیه کړې وي.

د ارزونې دیاد د اښت د تعدیل لپاره رسمي غوښتنلیک یا اعتراض لیک په ټولو حالاتو کې صورت نه شي موندلی. د بیلگې په توگه، د لاندې موضوعاتو په اړه د تعدیل رسمي غوښتنه او یا اعتراض صورت نه شي موندلی:

- ۱ - د موضوعي مالیې لکه د معاشونو او کرایې د موضوعي مالیې د محاسبې او ورکړې موضوع
- ۲ - هغه ثابت مالیات چې په وارداتو او صادراتو باندې تطبیقېږي او پر عایداتو باندې د کلني مالیاتو د ټاکنې تطبیق په موخه مجرایي ورکول کېږي.
- ۳ - دیوشخص د مالیاتي موضوعاتو، د هغو اسنادو په گډون چې د مالیاتو وړاندیز شوي ارزونه (ټاکنه) ښيي، د بیا کتنې په جریان کې تر سره شوي هره پرېکړه.
- ۴ - د قانون د پلي کولو یا د مالیه ورکونکو د منښت د برخو هغه اقدامات چې د عوایدو د لوی ریاست د کارکونکو او یا د نورو دولتي کارکونکو لخوا تر سره کېږي.

- ۵ - د قانون هر ډول تعبیر او تفسیر یا د مالیې وزارت له خوا صادر شوي عامه او خصوصي طرز العملونو کې ذکر شوي پرېکړه
- ۶ - هر ډول مکتوبونه یا اظهارات چې د مالیې وزارت، د عوایدو لوی

۷ - ریاست د کارکوونکو او یا د هر بل شخص لخوا صادر شوي وي.
هغه مالیات یا اجورې چې پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون مطابق
نه وضع کیږي.

که چیرې یو شخص له هغې پرېکړې یا اقدام سره موافق نه وي چې د
عوایدو د لوی ریاست د کارکوونکې لخوا شوې ده او په دغه حالت کې د
تعدیل یا اعتراض غوښتنه هم شونې نه وي، نوموړې کولای شي چې دا
موضوع د عوایدو د لوی ریاست مقاماتو ته د متبادل حل لپاره راجع کړي.

د رسمي شخړو د هوارې یوه موضوع څنگه او څه وخت پیل کیږي؟

د شخړو د حل رسمي پروسه باید د مالیې د د ارزونې د تعدیل یعنی د ارزونې
دیاد د اښت یا اټکلې ارزونې چې د ځاني ارزونې تر شرایطو لاندې د وړاندې
کړل شوې اظهار لیک پر بنسټ سرته رسیدلې وي، په اړه د غوښتنلیک له
وړاندې کولو سره پیل شي. د تعدیل غوښتنلیک باید په لیکلې توګه دهغه
نیتي څخه چې په کې داړوند اظهار لیک په وړاندې کولو مکلف شوي وي،
تر پنځو کلونو پورې وړاندې شي.

که چیرې د ارزونې دیاد د اښت دیرش ورځې مخکې د پنځو کالو د پوره کیدو
څخه تاسو تر لاسه نکړ. د ارزونې د تعدیل لپاره غوښتنلیک د ارزونې
د تر لاسه کولو وروسته دیرش ورځو په موده کې وړاندې کیدای شي.

د مالیې د ارزونې دیاد د اښت سره نا رضایت پدې معنا نه دي چې د ټاکل
شوې مالیې ورکړه وځنډول شي او یا ئې له ورکولو نه ډډه وشي.

د شخړو د حل رسمي پروسه

د مالیاتې شخړو د حل رسمي پروسه لاندې مرحلې لري او هره مرحله
ئې باید په لاندې ترتیب سره اجرا شي:

لومړۍ مرحله

د تعدیل غوښتنلیک په لیکلې توګه سپارل کیږي. نوموړې غوښتنه د
هغې ځانګړې فورمې نه په استفادې سره صورت مومي چې د عوایدو لوی

رياست لخوا برابرہ شوې ده. دا فورمه د ماليې وزارت له ويب پانيې څخه هم لاس ته راوړل كيداى شي. د غوښتنې په فورمه كې بايد پر عايداتو باندې د مالياتو د اظهارليك (ارزول شوې مالیه) يا د عوايدو دلوى رياست د ماليې دارزوني يادداښت په اړه د ناخوښۍ دلایل په روښانه توگه بيان شي. تاسو بايد ارزول شوې ماليې يا دارزوني د يادداښت چې د تعديل غوښتنه يې كېږي داروند مرستندويه (حمایوي) معلوماتو او د ټولو اسنادو د يو نقل سره د مداركو په توگه له غوښتنليك سره ضميمه كړئ.

د ماليې دارزوني يادداښت د تعديل غوښتنه بايد په ملي ژبو (دري او پښتو) ليكل شوې وي. د غوښتن ليك انگليسي نقل د پروسي د گړندي كولو لپاره استفاده كيداى شي. دا ضروري نه ده چې په انگليسي ژبې ضميمه شوي اسناد په ملي ژبو ترجمه شي. كه چيرې نوموړي اسناد د پښتو، دري او يا انگليسي نه پرته په نورو ژبو ليكل شوي وي، بايد له دې ژبو څخه يوې ته ترجمه شي.

د ماليې ټاكنې يادښت د تعديل غوښتن ليك او هغه سره ضميمه شوي اسناد هغه عملياتي دفتر ته چې د اظهارليكونو او يا د مالياتو دارزوني (ټاكنې) د يادداښتونو راټولو مسؤليت په غاړه لري، تسليمېږي.

دويمه مرحله

د عوايدو لوى رياست د هغو اسنادو او دلايلو په پام كې نيولو سره دا موضوع ارزوي چې د مالیه وركوونكي لخوا د ماليې دارزوني (ټاكنې) يادښت په اړه د تعديل غوښتن ليك پر بنسټ وړاندې شوي دي. كله چې د ماليې وزارت د موضوع په اړه ډيروصاحت و غواړي، نو مالیه وركوونكي د اضافي معلوماتو او اسنادو په برابرولو مكلف دي. كيداى شي له تاسې څخه د اهم و غوښتل شي چې پخپله يا د صلاحيت لرونكي استازي په واسطه خپل د تعديل د غوښتنليك دفاع وكړئ او د اړتيا په صورت كې نور مرستندويه (حمایوي) سندونه هم وړاندې كړئ.

د عوايدو لوى رياست زياراوباسي چې د تعديل غوښتنليك اړوند مالياتي دفتر ته اويا د اعتماد وړ پوستي خدمتونو دفتر ته د لېږلو د نيتيې څخه تر ۶۰ ورځو پورې د غوښتنليك په

اړه پريکړه وکړي. په هغه صورت کې چې د تعديل غوښتنليک د وړاندې کوونې د نيتي څخه تر شپيتمې (۲۰) ورځې پورې د عوايدو لوی رياست لخوا ځواب نه شي د ابايد وگڼل شي چې د عوايدو لوی رياست د دغه غوښتنليک په اړه منفي ځواب لري.

دریمه مرحله

که چيرې تاسو د تعديل د غوښتنليک په اړه له شوي پريکړې څخه راضي نه ياست او يا د تعديل غوښتنليک له وړاندې کولو څخه ۲۰ ورځې تيرې شي او په اړه يې کومه پريکړه ونه شي، نو تاسې کولای شي خپل اعتراض ليک وړاندې کړي.

اعتراض ليک بايد د عوايدو لوی رياست لخوا د تعديل د غوښتنليک د ځواب له لاسته راوړلو نه وروسته د ۳۰ ورځو په موده کې او يا د تعديل غوښتن ليک په اړه د ځواب دنه لاسته راوړلو په صورت کې د شپيتمې (۲۰) ورځې څخه وروسته تر ۳۰ ورځو پورې وړاندې کړل شي.

د اعتراض غوښتنليک هم په ليکلي توگه ورکول کيږي. تاسې بايد د اعتراض د غوښتنليک دهغه فورمې څخه چې د عوايدو لوی رياست لخوا ورکول کيږي او د دغه وزارت له بريننا پانې څخه هم ترلاسه کيدای شي، استفاده وکړئ. د غوښتنې پدې فورمه کې بايد د تعديل د غوښتنليک له ځواب سره د ناخوښۍ دليلونه په څرگند ډول بيان شي.

تاسو بايد مرستندويه اضافي معلومات او د اړوندو اسنادو نقلونه د مدارکو په توگه له دخپل اعتراض ليک سره ضميمه کړئ. مگر د تعديل په درخواست کې د ورکړل شوو اسنادو بيا ضميمه کولو ته اړتيا نشته. اعتراض ليک بايد په ملي ژبو (دري او پښتو) ليکل شوي وي. د اعتراض ليک انگليسي نقل د پروسې د گړندي کولو لپاره استفاده کيدای شي. په انگليسي ژبه د ضميمه شوو اسنادو ژباړلو ته اړتيا نشته. که چيرې نوموړي اسناد د پښتو، دري او يا انگليسي نه پرته په نورو ژبو ليکل شوي وي، بايد له دې ژبو څخه يوې ته وژباړل شي.

د اعتراض ليك او ورسره مرستندويه ضميمه شوي اسناد بايد په لاندې پته واستول شي.
د ماليې وزارت د عوايدو لوی رياست
د عريضو او شكاياتو آمریت
کابل، افغانستان

څلورمه مرحله

د عوايدو لوی رياست په اعتراض ليك كې د ورکړل شوو مرستندويه اسنادو او د ليلونو په پام كې نيولو سره ستاسې د تعديل دغو بنسټليك، اظهار ليك او د ماليې دارزوني د ياد د اښت په اړه شوي پريكړې په څير سره ارزوي. كه چيرې د عوايدو لوی رياست د موضوعاتو په اړه ډيرو ضاحت و غواړي، نوله تاسو څخه به وغوښتل شي چې د اضافي معلومات او اسناد برابر كړئ او همدارنگه كه چيرې د قضيې د حل لپاره ورته اړتيا وليدل شي نو خپله ستاسې يا ستاسې د صلاحيت لرونكي استازې او د عوايدو د لوی رياست د كاركوونكو په واسطه وړاندې شوي توضيحات او ليكلې يا شفاهي څرگندونې به ياد د اښت شي. كه چيرې اضافي سندونه د دغه قضيې د حل لپاره گټور وي دهغي لپاره به له تاسې او د عوايدو لوی رياست د كاركوونكو څخه په ليكلې توگه غوښتنه وشي.

د شكاياتو او ريدو ځانگړي هيت چې د عوايدو د لوی رياست درې تنه جگپوړي او واکمن كاركوونكي پكې غږيتوب لري، د غوښتنليك له ترلاسه كولو نه وروسته په ۲۰ ورځو كې د اعتراض ليك په اړه پريكړه كوي.

پنځمه مرحله

كه چيرې تاسې د اعتراض ليك په اړه خوښ نه وي او يا يې د اعتراض ليك په اړه په ۲۰ ورځو كې كومه پريكړه ونه شي، نو تاسې كولاى شي چې موضوع د ارزونې لپاره اړوندې محكمې ته راجع كړئ. د ماليې وركوونكې لخوا محكمې ته د موضوع راجع كول بايد د اعتراض ليك د ځواب له لاس ته راوړلو او يا د اعتراض ليك د تسليميدو له معياد يعنې ۲۰ ورځو مودې د تيريدو نه وروسته په ۳۰ ورځو كې صورت ونيسي.
دهغي ماليې وركړه چې شخړه پرې رامنځ ته شوې ده

دا چې ماليه ورکونکي د ماليې دارزوني يادداښت د تعديل او يا د اعتراض ليک وړاندې کړې دي او که نه، د لومړي معلوم شوي يادداښت پر اساس ارزول (ټاکل) شوې ماليه د ماليه ورکونکې دورکړې وړ ماليې په توگه پاتې کيږي او بايد تاديه يې کړي. که چيرې ټاکل شوې ماليه په ټاکلې موده کې تاديه نه شي نو د ماليې د ځنډ له کبله دورکړې وړ ماليې سربيره نوره اضافي ماليه هم وضع کيږي. سربيره پر دې، د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو باندې د مالياتو قانون د احکامو له مخې د عوايدو لوی رياست د نا ورکړل شوو ماليو د لاس ته راوړو په موخه د تطبيقي اجرائتو د پلي کولو واک لري.

هغه اشخاص (ماليه ورکونکې) چې د ماليې ټاکنې (ارزوني) د تعديل يادداښت يا اعتراض ليک په غوښتنو کې بريالی شي نو دهغې ماليې د بيا ترلاسه کولو مستحق گرځي چې هغه ورکړې وي.

اجوره او فيس

د شخړو د حل په ټوله رسمي پروسه کې د ماليې وزارت، د عوايدو لوی رياست ته اجوره او يا فيس نه تاديه کيږي او د فورمو د ترلاسه کولو په بدل کې هم اجوره يا فيس نه اخيستل کيږي خو که چيرې موضوع محکمې ته راجع شي، کيداى شي محکمه اجوره يا فيس واخلي.

گمرکي محصول اونور ماليات

د مالياتي شخړو د حل رسمي پروسه چې پدې لارښود کې بيان شوې ده د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو باندې د مالياتو قانون د احکامو پر اساس رامنځ ته شوې ده. ځکه نو پر عايداتو باندې د مالياتو د دغه قانون مطابق وضع شويو مالياتو پورې اړوندې موضوعگانې ددې پروسې له مخې حل او فصل کيږي. د شخړو د حل پروسه چې د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو باندې مالياتو قانون سره سم ورڅخه استفاده کيږي د دنورو مالياتو لکه د گمرکي محصول د شخړو لپاره ترې گټه نه شي پورته کيداى. د گمرکي محصول په اړه د شخړو د حل لپاره د ماليې وزارت د گمرکاتوله رياست سره په کابل کې اړيکې ټينگې کړي.

تطبیقي حکونه

د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون د احکامو څخه د نه پېروي کولو په پایله کې کیدای شي دعوايدو د لوی ریاست د مالیې ورکوونکو د منښت په موخه تطبیقي او جزایي احکام تطبیق کړي ددغواحکامو د تطبیق واک پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون مطابق د مالیې وزارت، دعوايدو لوی ریاست ته ورکړل شوی دی. تطبیقي او جزایي احکام د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون په ۱۴ او ۱۶ فصلونو کې بیان شوي دي او اضافي مالیې او جریمې په برکې لري. کله چې نه منښت د مالیې څخه د تینښتې په موخه وي نو په هغه صورت کې شخص لوی څارنوالی ته د محاکمې او پلټنو لپاره ورپېژندل کېږي.

مالیاتي معلومات

په <http://www.ard.gov.af> کې د مالیې ورکوونکي د معلوماتو پاڼه د مالیې ورکوونکي لپاره اسانتیا منځته راوړي چې دخپلو اړتیاؤ د پوره کولو په موخه ګټور معلومات لاسته راوړي. په دغه پاڼه کې مالیې ورکوونکي کولای شي د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون، بیلابیلې عامه خبرتیاوې او طرز العملونه، فورمې او دغوی د بشپړولو لپاره لارښوونې، لارښودونه، ارشيف شوي سندونه، د موضوعي مالیې په هکله پوښتنې او ځوابونه او داسې نور ترلاسه کړي. همدارنګه په دغه ویب پاڼه کې پر عایداتو باندې د مالیاتو د قانون تعلیماتنا مه هم شتون لري دغه تعلیماتنا مه د اړوندو مقرراتو ترڅنګه د قانون هره ماده زیاتره وخت د کومکي بیلګو په مرسته، په جلا توګه تشریح کوي.

د مالیاتي فورمو، لارښودونو، نورو معلوماتو او مرستې لپاره تاسې کولای شي د مالیې وزارت، عوايدو لوی ریاست اویا دخپل سیمیز مستوفیت دفتر ته مراجعه وکړئ.

001E 01 03 2012

